286.559
ik7
33-34

XXXIV. évf. Cluj-Kolozsvár, 1924. Január 1. szám.

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ES ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY | Szerkesztő: PAP DOMOKOS

Előfizetési ár: Egész évre 30 L. Magarországra: 36 L. Egyes szám ára 4 L. Akik a 30 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferencz-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitói-díj 100 L. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztároshoz küldendő.

Ujévkor.

Magas szikla élén állunk. Előttünk a mélységes tenger minden titkával, utánunk a göröngyös és süppedékes szárazföld utaival és utasaival. Az a multi, ez a jövő. Ettől sokat várunk, de félünk megközelíteni. Attól amit kaptunk, ha jó volt, elraktároztuk emlékeink közé, ha rossz, igyekszünk elfeledni.

A rosszról való szabadulás vágya ott élt mindig mint életösztön és mint erkölcsi parancs. De mi sokáig, talán vénségünkig, csak ösztönösen éltünk. A lélek öntudatra ébredése csak nagy megrázkódtatások után, csak „az idő teljességében" következik el.

Kifárad az ember a rosszban, jóra vágyik. Keresi a vezető szellemet, mely szövétnekével előtte világitson. Sóvárgó vággyá izmosul benne az a gondolat, hogy mégis talán jobb lesz ami jő, mint ami elmult. De messze még a virradat, mikor a támadó nap sugara szivárványszini festi a szakadozó felhők fodraira.

Aki elveszíti türelmét, sohasem látja meg a boldogitó uj nap tiszta fényét, mert ekkor már lelkéből szállnak föl a bizalmatlanság és hitetlenség fellegei. A bizva hivő előtt semmi sincsen messze, semmi sem lehetetlen. Ha üldözik, tudja hogy van menedékhely Isten előtt, ha támadják, bátor vezérkénti áll a helyén, mert tudja, hogy aki Istenben bizik, meg nem csalatkozik.

Csak a nemtörődömség, csak a „minden jó ugy, ahogy van", csak a tétlen tunyaság nem jut soha kikötőbe, hanem hányódik egyik partról a másikhoz. Az embereket gyülöli, Istení nem keresi, nem is szereti. Neki nem jut tüzébe Jézus bátorító szava: „Miért féltek ti kicsiny hitüek." Előtte nincsen uj esztendő, mert nincsen megujulás.

Szerencsétlen és boldogtalan ő, akár egyedül bolyong, akár tömegeket gyüjti maga körül.

Nekünk nem ilyen tétova lelkekre, hanem hinni és akarni tudó emberekre van szükségünk. Ilyeneké az élet, ilyeneké Isten országa, a boldogság itt a földön. Az ilyenek mindig uj esztendőt élveznek. Ú. L.

Jóltevőink emlékére.

A kolozsvári ünnepélyen 1923. dec. 16-án elmondotta Ferencz József püspök.

Tisztelt közönség! Hölgyeim és Uraim! Egyházi Képviselő Tanácsunk elrendelte, hogy ez évben minden egyházközségünkben egyházunk jóltevőinek emlékére egy vasárnap istentisztelet keretében ünnepélyt tartsanak. Ez az intézkedés nem uj, mert én jól emlékszem, hogy gyermekkoromban, még csak elemi osztályos tanuló voltam, talán 1842-ben, ily emlékünnepély tartatott Kolozsvárt templomunkban, melyen mint bámuló én is jelen voltam. A beszédekből természetesen nem sokat értettem, de az ünnepély fényében, külsőségeiben, még most is emlékszem rá, nagyon gyönyörködtem. Több ilyen ünnepély talán nem is volt. De 1862-ben szabályoztatván ezen emlékünnepélyek megtartása oly módon, hogy gimnáziumainkban 5 évenként megtartassanak, amelyeken egy-egy tanár valamelyik jóltevőnknek életrajzát kidolgozva, felolvassa. 1863-ban kolozsvári főgimnáziumunkban Nagy Lajos tanár Suki László életéről és alapitványáról tartott felolvasást, amely a Keresztény Magvető 3-ik füzetében kiadatott. Szintugy székelykereszturi és tordai gimnáziumainkban is ugyancsak ez évben megtartatott az emlékünnepély. Arra még emlékszem, hogy 1868-ban Augusztinovich Pálnak Buzogány Áron tanár által megirt életrajzával tartatott meg az ünnepély. Hogy mikor szünt meg és miért ez ünnepélyek megtartása, nem tudom. Ezt ujitotta most meg az E. K. Tanács rendeletével s nagyon helyesen tette, mert egyházunk jóltevőinek csakugyan hálával tartozunk azért, hogy egyházunkat és iskoláinkat adományaikkal megtartották s megmentették a megsemmisüléstől, aminek oly sokszor ki voltak téve. De ez emlékünnepélyek másfelől minket is köteleznek, hogy elődeink példáját kövessük s egyházunkért és iskoláinkért ne sajnáljunk semmi áldozatot meghozni.

Ami már a jelen ünnepélyt illeti, a templomban ugyan a délelőtt megtartatott az egyházközség részéről a jóltevők emlékére az istentisztelet, de a D. F. E. és az Unitárius Irodalmi Társaság annak mintegy kiegészitéséül elhatározták, hogy egyes jóltevőnkről névszerint is megemlékeznek s e tekintetben a mai ünnepélyen szives lesz Kelemen Lajos tanár ur klenodiumokkal kapcsolatban előadást tartani. A mire ezennel felhíva, az ünnepélyt megnyitom.

Tiszteld a multat.
Élj a jelenben.
Dolgozz a jövőért.

„Ó hazám. mikor lesz vége e kinos aggódásnak miattad! Derengsz néha szép reményt, sugárzassz néha szép jövendőt, s oszlani látszanak fellegid. És meginj uj robajjal dulnak feletted zivatarok. A hez valóban fárasztó élet, ez a reménytelen szerelmesnek gyötrelmes élete.“

1834. Január 13. **Bölöni Farkas Sándor.**

TŰZHELY MELLETT.

Egy unitárius költő verseiből.

MELEG PONTOK.

Azok a szép csillagok felettem,
Mik megadják varázsát az égnek,
Forró napok, önhevüktől izzók,
Szétszórtan és magányosan égnek;
Az ürben, hol sok ezer világ van:
Meleg pontok egy hideg világban.

Azok a kis meleg szobák, honnan
Égő lámpa kandikál az éjbe
S havas mezők didergő-vándorát
Igy biztatják: „melegedni térj be,
Mert itt benn most melegebb világ van“:
Meleg pontok egy hideg világban.

A sok sziv, mely annyi forró dalnak
Életadó s melegitő fészke
S az a sok sziv, mit az élet dobott
Egy-egy szépért rajongó művészbe,
Itt a földön, hol annyi rutság van:
Meleg pontok egy hideg világban.

APÁMNAK.

Legdrágább ősi cimerem
Munkától kérges tenyered.
A legdicsőbb nemességet
A jövendőkre te nyered.

Gondterhes ősz fejed, apám,
Nekem becsület lobogóm.
Meghordozni a világban
Fejemet én is igy fogom.

A szegénységünk bűntelen,
A vagyonunk mind tiszta kincs,
Ami van: az minket dicsér,
S mi vádolhatna: semmi sincs.

ANYÁMNAK.

Anyám, ki szegény sorban éltél
Gazdag reménnyel telve el,
Küzdöttél érettünk, értem
S még ma is verejtékezel.

Anyám, én nem igy szeretnék fizetni,
Nemcsak reménnyel egyre még.
Mikor jön a való, ha most sem,
Nekünk a reményből elég.

Anyám, én szeretnék adni néktek
Gondtalan napot, jóléte t;
De engem is csak reménnyel
Fizet a gazdám: az élet.

Halmágyi Samu.

Lelkesitő példák egyházközségeink történetéből.

— Székelyszentmihály és társai dicsősége. —

A jelen idők szomoru napjaiban, midőn lelket megható szép tettekkel alig találkozunk, midőn mindenki önmagának él, midőn a mult idők nagy alakjaira visszatekinteni nem elég erős már szemünk, — én tisztelt olvasóim, visszaszállok rég elmult időkbe, csendesen nyugvóknak sirját bontogatom, halottakat akarok feltámasztani, hogy a régen porladozók ajakáról hallhasson jelen nemzedék lelket átjáró szép beszédeket, hogy olvasson azok életéből lelkesitő szép példákat.

Hogy célomat elérhessem, elmondom, hogy és miként épitették fel őseink e maholnap 100 éves templomot és elmondom, milyen lélek vezette filiális népeinket a maguk templomaik megépitésében.

A régi irásokból azt látom, hogy ez a templom a második közös temploma Székelyszentmihálynak és a hozzátartozó filiák népének.

Hogy mikor és kik épitették e helyen állott első templomot — nem tudható. Csak azt tudjuk, hogy hosszu századokon át fentartotta a vallásos buzgóság, melyet az 1836-ban tartott környéki vizitáció is elismer, midőn ezt irja: *„A templom, torony, ámbár századokkal mérköznek, mégis jól állanak, csupán a cinterem, kertek hibáznak, a régiség győzvén rajtok.“*

Habár a templom még jól áll, az 1837-ben tartott környéki v. hivatal uj templom épitését hozza javaslatba: *„A cinterem kőfala düledezett, a templom, a hajdani időknek után nyomozhatatlan munkája, a régiségnek bélyegeit mutatja s különben is öt falu egyezteivén egy templomban, ezen szent hely a hivek befogadására kicsiny, keskeny, mely helyett ujat alapitani a vizitáció szükségesnek látja, de ezt igy vette észre maga a szent eklézsia is, minél fogva, mint némely vásárlakból és mészkészitésből látszik, előkészületeket tenni megindult.“*

Valóban megindult. Mint a fogságból hazakerült Izrael népe: olyan buzgósággal fog hozzá 5 falu apraja, nagyja a lelki Jeruzsálem felépitéséhez. A buzgóság felkutatja és katlanba rakja e vidéknek kevés mészkövét, a lelkesedés összehordja a Nyikóvölgy minden fövénynemét, téglává gyurja itt-ott alkalmasnak talált földjét, ugy, hogy 1841-ben 201.500 téglával, 2338 véka beoltott mésszel hozzá kezd a templom épitéséhez.

A régi templom, *a hajdani időknek utánnyomozhatatlan munkája bomlik,* az uj épül. Az omló és épülő falakon az egyházközség lelke: *Pap Sámuel* gondnok áll, ki a hozott határozat szerint, *a régi templom minden használható részét biztos helyre rakatja, 160 öl követ az egyház tagjaival előteremt, több ezer véka mész kiégetéséről vagy bevásárlásáról gondoskodik, a templomfedeléhez szükséges cserepet messze földről hozatja, a templomba készitendő székekhez a deszkát előre beszerzi; gondoskodik, hogy minden 8 hét-*

ben naponként a pallérnak a hivek részéről kiszolgáltassék 2 font hus, vagy egy tyuk, vagy egy disznóláb, vagy sódar, egynegyed kompona túró, 100 tojás, 8 font só, hat véka kenyérnek való és 8 font szalonna. Ez déli 12 órakor, a kőmiveslegények ételével, melyet szintén a hivektől kell összegyüjteni, mindig készen legyen s aztán legyen gondja, hogy a pallérnak a papnál, a legényeknek máshol legyen szállásuk ágynemüvel, a vacsorához gyertyájuk a világitásra; gondoskodjék, hogy mindennap 15 szekér készen álljon a fövényhordásra és a szükséges munkás a kőmivesek mellett reggelenként, kiknek jutalmat is igér az esetben, ha a régi templom fundamentumából a régi római irással ellátott köveket jobban kikutatják.

Ennyi önfeláldozó munkának meg is lett az eredménye, mert már 1843-ban a templom, a torony pedig a templom magasságáig, *„mielőtt a hó boritaná a földet, — készen valának“.*

Az 1843-ban tartott v. hivatal elragadtatással ir az uj templomról. Ezt irja: *„Messze földön nincs ehez hasonló Istenháza. S ez eklézsia buzgó népét senki sem tudná kellőképen megdicsérni.“*

Tele van a lelke édes örömmel ez eklézsia minden fiának, leányának, de egyuttal aggodalommal is. Még az alkotások óriási tömege vár a hivekre. Még nincs boltivezés, szószék, ablak, ajtó, pad, karzat, torony, korona, orgona. Már teljesen elfogyott minden anyag, pedig a hivek önmaga megröviditésével bérbe adták 6 évre havasukat is, csakhogy a templom tovább épülhessen. Az önkéntes adakozások mellett, melyek több száz kalangya buzát, zabot és több száz véka törökbuzát tesznek ki, minden évben kivetik és vonakodás nélkül fizetik a rovatalt szegények és gazdagok egyaránt. Megtesznek minden lehetőt és lámpásaikból mégis elfogy az olaj . . . Sötét van. Az aggodalom felhői borulnak a lelkekre amiatt, hogy a templom épitését befejezni nem tudják. A csüggedés erőt vesz a lelkeken . . . már-már elmerülnek a szivek az aggodalom habjaiban és azok között, kik lehajtott fejjel, bus ábrázattal jártak, megjelenik *Pap Sámnel* és szól: *„Mit féltek, oh kicsiny hitüek?!“* Ha ti mindnyájan azt akarnátok is, hogy templomunk épitése egész eklézsiánk nagy szégyenére félbemaradjon, *hát én nem akarom!* Én olvastam, hogy az unitáriusoknak Kolozsvárt, az óvárban levő kollégiumát erőszakkal elvették a katholikusok és a diákok a Magyar-utcában sövényből mást fontak, megtapasztották és abban tovább tanultak; én olvastam, hogy Gédeonnak egy kicsiny csapata megvert nagy, lomha seregeket; olvastam, hogy elvettek tőlünk 100 és 100 templomot és unitárius testvéreink még olyan helyeken is mást épitettek, hol alig voltak 2—300-an. Mi itt 5 községben 1000-en vagyunk. Mi ne tudnók felépiteni? Megveri az igaz Isten, ki most félreáll! Tudjátok-e mi kell ahhoz, hogy templomunk felépülhessen?... Akarat! Ha mindnyájan akarjátok, megmondom nektek, hogy lesz e templomból egész Istenháza. Igy: „Én egyedül vettetek 1000 téglát, te negyedmagaddal 1000-et, te 10-ed magaddal 1000-et és igy tovább. Elfogyott a fövény a Nyikó medréből? Majd mást hoz a

megáradott patak! Akarjátok?" És Sámuel próféta szavára felel a nép: Akarjuk!

És az utolsó szem fövényt is összegyüjtik, a patak minden követ összehordják ingyen, buzgóságból. Ot község népe közül mindenki ott van, még a gyermek is. Ezek a vizhordók a mész beoltásához, azok a még hiányzó cserepet hozzák messzi vidékekről, ezek fát, követ szállitanak . . . mindenki munkában. És épül, épül az Istenháza, anyag van bőven, de a pénztárból elfogyott az utolsó garas is. És ismét szól Sámuel próféta: *„Isten dicsőségére és eklézsiánk becsületeért a pénzt is elő kell teremtenünk . . . elő kell teremtenünk a föld fenekéből is.* Látom, hogy itthon nem boldogulhatunk. Barátaim! Holnap megyek Udvarhelyre. Birtokomat betábláztatom. Hozom a hiányzó pénzt a ref. iskola pénztárából. Birtokomon sohasem volt teher, nevem után adósság, de büszkén fogom magamat adósnak vallani, mert egyházamért, vallásomért életem sem sokalnám!"

És ugy lett. 1846-ban elkészült a boltivezés, az ajtók, az ablakok. 1848-ban elkészült a talpaspohár alaku, liliomlevelekből kiemelkedő gyönyörü szószék, amelyet ittjárt amerikai testvéreink is elragadtatással szemléltek. 1864—65-ben elkészül és bádoggal befedetett a 30 m. magas torony, 69-ben a 8 változatu díszes orgona és korona.

Ime, 32 esztendőnek alig szünetelő munkája: a diszes templom, a Nyikóvidék ékessége, végvára az Unitárizmusnak, — készen van! Félmillió tégla, 160 öl kő, 5000 véka mész használtatott fel a templom és torony épitéséhez. A régi templom fundamentumából kiszedett, római irással ellátott kövek ott vannak a toronynak a földszinére kiemelkedett részén s igy a *„hajdani idők után nyomozhatatlan munkájának maradványait" ma is szemlélhetik az érdeklődők.*

Viselni a gondnoki tisztet ilyen nagyszabásu épitkezés között, nem kicsiny feladat. Kiállitani a munkást minden reggel 5, egymástól távoleső községből, összeszedni minden napra a vállalkozók, kőmivesek, ácsok élelmét házanként, elhagyni a saját munkáját, állani a romokon, meg az emelkedő falakon szüntelen — olyan áldozat, melyet eléggé méltányolni nem tud a mai kor gyermeke, ki ebbe a kész templomba ingyen jár imádkozni.

Vajjon ott maradt-e a Pap Sámuel birtokán az az 1000 pengőforint adósság, melyet Isten dicsőségeért és egyháza iránti szeretetéből kölcsön felvett. Nem! A hivek buzgósága felszabaditotta a teher alól.

Amikor az öregség terhe alatt leroskadva, elerőtelenedve, letette gondnoki tisztét Pap Sámuel, az Ekklézsia hálásan megköszönte fáradhatatlan munkásságát és tisztelete jeléül egy pár csizmával ajándékozta meg, ki azt elfogadni nem akarta.

— Miért akartok megjutalmazni engem?... Hogy szerettem az egyházamat?! Hiszen ez kötelességem volt. Hogy adósságba vertem magamat azért, hogy Isten dicsőségére hamarább felépüljön templomunk, ezért sem érdemlem meg a jutalmat. A Jézus és Dávid

Ferenczünk meghaltak hitünkért. Mi a kereszt kinjához, a rabság bilincséhez képest az én áldozatom? Semmi! Ne akarjatok megjutalmazni engem. Inkább bocsássatok meg, ha nem tudtam eléggé hű lenni ott, ahová állitottatok.

És a végén mégis meghajlik a nép szeretete, kérése előtt, elfogadja az ajándékot, de kijelenti, hogy csak akkor fogja viselni, mikor az Istenházába mehet, mert ő azért az ajándékért is dicsérni akarja az Istent. Mikor az ajándékot karjára véve, hazafelé indult a gyülésből, azt kérdezte a nagy sokaságtól: Tudjátok-e, hogy tiszteltek ti meg igazán engemet? *Ugy, ha ezt a templomot sem ti, sem utódaitok soha üresen nem hagyjátok! Ha nemcsak szájjal lesztek unitáriusok, hanem, ha a szükség ugy kivánja, áldozattal is.*

Vajjon e nehéz időben, midőn egyházunk hajóját vihar ide-oda hányja, helyesen értelmezzük-e a Pap Sámuel végrendeletét?!

Az idő kereke 1801-re fordul. Akkor épiti kobátfalvi leány-egyházunk első templomát. A mostani a második templom. Az örvendező népre, hogy temploma ma-holnap felépül — rettenetes csapás szállott. Játszó gyermekek tüzétól felgyul a község. Egész utcasor ég. A nép ott van a mezőn és borzadva szalad haza, hol házát, csürét, mindenét emésztik a pusztító lángok. Senki sem mer égőháza felé közeledni. A jajongók között legkétségbeejtőbb a zokogása *Szász Márton* számadó gondnoknak, ki roskadozó háza előtt rémesen kiáltja: *„Nem bánom, ha semmim sem marad is, csak a a megyeládáját tudnám kihozni!* És beszalad az égő gerendák közé. Ajakán ez a szó: *„Én Istenem, könyörülő Isten, segély meg engemet“*. És Szász Márton arcán, fején, kezén, hátán égési sebekkel, hóna alatt a megyeládájával kijön a lángtengerből. Ajakán ez a szó, ez a felkiáltás: *Áldassék az Isten, hogy megmenthettem a megye ládáját.*

Ime, egy ember, kinek az élete sem lett volna drága, csakhogy megmenthesse a megyeládáját. Szász Márton! Ha tudnám hol van rég beomlott sirod, oda, mint az Istenházába imádkozni járnék, poraidat szét szórnám a szélnek, hogy vigyen abból minden unitárius szivbe... mert... mert most még nagyobb tüz van, most 400 esztendős egyházunk épülete gyúlt meg. Szász Márton, ébredj fel! Vezess minket az égőlángok közé, hogy együtt mentsük meg a megyeládáját: a mi szegény, haldokló egyházunkat.

1803-ban kezdik épiteni alsó-bencédi hiveink első templomukat. Mindenki ott van az emelkedő falakon. Ott van kezemunkájával, zsebének pénzével... Csak egy ember nem megy oda, csak egy nem segit: *Bencédi Tamás.*

Miért nem segit? Roskadozó öregember. Nem birja a lába. Nem tud felmenni az emelkedő falakra. Leszédülne onnan. Odaviteti magát... nézi... nézi, hogy épül az Istenháza... és hull... hull a könnye, hogy ő nem segithet. És tudjátok-e édes afiai, hogy segitett nyugtalankodó lelkén? Igy végrendelkezett: *„Miután tehetet-*

lenségemnél fogva nem dolgozhattam az épülő templomon, a megyének hagyon Füzesbeli földem.

Bencédi Tamás! Te roskadozó öregember, tudod-e, hogy te voltál az első az emelkedő falakon? Inog a lábad, szédül a fejed s még sem esel le soha az Isten templomáról!

1861-et irnak. Felsőbencédben épülni kezd a Firtos Gergely urám által ajándékozott helyen az Istenháza. A jószivek adományából épül. Mindenki adott, csak Gáspár József nem. Kőből van tán a szive? Nincs! Aranyat érő szive van. Szegény szalmás viskóban a halállal vivódik. Szegény rokonai körül állják ágyát a haldoklónak, kiszól hozzájuk: *„Megver az igaz Isten, ha meg nem teszitek, amire én kérlek! Halálom után adjátok el kis házamat a bennelévőkkel s felét a pénznek tegyétek az Urládájába. Mindenki adott az épülő templomra, csak én uem. Nem volt miből, mikor kéregettek. A sirban nem tudnék pihenni, ha a nevem nem kerülne az adakozók közé. Értitek? Felét az Urládájába, felét nektek!*

Lehunyta szemeit. 34 forint 21 kr. került az Urládájába vagyona feléből. Gáspár József édesen pihen, ő is épitette az Isten templomát. Amit adott, csak a szegény asszony kétfillére, de ott fenn, az élő Isten előtt mily kedves áldozat!

Mi édes afiai, a Pap Sámuelek, a Szász Mártonok, a Bencédi Tamások, a Gáspár Józsefek utódai, unokái vagyunk. Nekünk is van szivünk s ha haldokló egyházunk, az a drága jó anyánk kér, hogy omladozó templomára vigyünk áldozatot, mi megtudnók-e tagadni jó édesanyánkat.

Nem tudom elhinni. Ha siketek lennénk a kiáltó szóra, félek, hogy rég elporladt ujjaikkal ezt irnák a jelen nemzedék szivére:

„Megmérettél fontban és hiányosnak találtattál!“

Székelyszentmihály, 1923. Deák Miklós unitárius lelkész.

12 kérdés.

1. *A bibliának mindenik része egyformán becses-e?*
2. *Jézus tanitásait ma is lehet alkalmazni?*
3. *A testvériség és emberszeretet általános lesz-e valaha?*
4. *Ellehet-e kerülni a háborut?*
5. *Jézus Isten volt-e?*
6. *Van-e ördög?*
7. *Halála után visszatért-e Jézus a földre?*
8. *Azért jött Jézus, hogy az embert megszabaditsa a pokoltól?*
9. *A vallást életed kiegészitő részének tartod-e?*
10. *Miért szereted az unitárius vallást?*
11. *Miért szeretsz templomba járni?*
12. *Kiket tartasz ma jó unitáriusoknak?*

Feleletet kérünk olvasóinktól lehetőleg mindenik kérdésre. Elég csak *igen* vagy *nem*, de névirás nélkül nem vehetjük figyelembe.

Fiatalság barátja.

Az első életnyilvánulás.

A D. F. Ifjusági Egylet első müsoros ülését megalakulása után december 14-én este 8 órától kezdődőleg tartotta meg az Unitárius Kollégium egyik földszinti termében — saját klubhelyiségében — sok lelkesedéssel és reménynyel.

A müsor Lőrinczi László szép imájával kezdődött. Utána Szent-Iványi Sándor olvasta fel elnöki megnyitóját, melynek egyik érdekes részletét alább közöljük. Majd Máthé Dénes kereskedelmi hallgató szavalta el Eötvös „Bucsu"-ját. Ezután dr. Boros György főjegyző tartott előadást az unitárius multból, figyelmeztetvén az ujuságot kötelességeire s lelkesitvén jövőjére. Az előadás után Máthé Sándor szavalta el Szabó Jenőnek „A vak" cimü költeményét, igen szépen. Harmonium-játék, ének és az elnöki bezáró fejezte be az első ülés müsorát, amely nagyszámu hallgatóság jelenlétében folyt le.

Ahol a háboru nem zilálta szét a lelkeket, ott a mi hitünk gyönyörüen terjed. Igy Amerikában. A müvelt emberiség kezd mind jobban és jobban arra fordulni, ahol az egy Isten dogmáktól, misztikus képzetektől és tömjénfüstjétől mentes alakja ragyog. Itt nálunk olyan időket élünk, melyben átok a kimondott szó, bün a nyitott szemmel látás és bünhődés a sorsa minden szabad eszmének. Lassan, nagyon lassan haladunk afelé az idő felé, melyben ismét lehet szabadon tenni és szabadon gondolkozni is. Az emberek nem tértek még magukhoz abból a nagy megrázkódtatásból, melybe őket a háboru utáni nagy átalakulások, összekuszált országhatárok és elveszitett ezeréves álmok döntötték. Voltak pillanatok, melyekben csak csapásaiból tanulták ismerni az Istent és ismét voltak pillanatok, amikor a megfélemlitett embertömegek csak a babonák, csak a félhomályok, csak a rejtelmek világában tudták Istent lelkükbe hivni. Vazallusai lettek okkultista rajongásoknak, spiritiszta csalásoknak és theoretista álbölcsességeknek. Ezek a pillanatok nem voltak alkalmasak arra, hogy a mi tiszta, sötétségektől és babonáktól megtisztitott egy Istenünket hirdetni kezdjük. — De azóta tisztult valamit a helyzet, mert a sziven sujtott emberiség ébredezni kezdett. Most már lassan mi is megindulhatunk. Nem ugy, hogy összetörjük valakinek a lelkében az élő hitet. Nem ugy, hogy kiirtsuk lelkéből az egy Isten képét, mást, ujat talán nem tudva adni gyengeségünk miatt, helyette! Hanem csak szeliden mesélni a mi Istenünkről, aki nagy, aki hatalmas, aki tiszta, aki szentháromságon és dogmán felülállva él, létezik eme teremtett világ üdvösségére. Sohase feledjük el a Mikes gyönyörü példázatát arról a remetéről, aki igy tudott imádkozni: Átkozott legyen az Isten. Mert ő azt hitte, ezzel fejezi ki azt, hogy áldott legyen az Isten. És meghallgattatott, mert igazán érzett. Ilyen az emberekben élő hit is. Ha balga is sokszor, ha felvilágosult értel-

münk előtt megmosolyogni valónak is látszik, de ha igaz sziv érzi, akkor jó, akkor szent, akkor Istenhez vezet. Csinálhatnánk nagy forradalmakat az eszmék világában, megölhetnők sok ember lelkében azt a képzetet, melyet talán helytelenül állitott fel az Istenről, de megőlnők vele az élő hitet is, melyet pótolni nem lehet.

Mi lehet hát a követendő utunk? A szeretet szavával menni az emberek közé, aztán beszélni felmagasztosult szívvel és hittel tele lélekkel arról az Istenről, akit mi látunk. Igy, csak igy lehet keresztülvinni azt, hogy az embereket lélekben ne összetörjük a régi dogmákkal együtt a hitet is, hanem emeljük, tisztitsuk és tökélesitsük azt mindaddig, amig odáig érnek, ahol mi vagyunk. És akkor hinni fogják, látni fogják, érezni fogják *azt* az Istent, amelyik egyedül igaz, egyedül *szent*, a mi egy Istenünk.

Az unitáriusok hite mindig erős volt, ezt hála Istennek, nyugodtan elmondhatjuk. De eddig a maga hitbuzgóságával meglehetősen zárkózott volt. Ha megkérdeztek egy hivőt a társaságban, hogy „hát igazán, Ön unitárius? Beszéljen róla valamit . . ." Akkor ennek az embernek az arca kigyult, a szeme csillogásába valami emberfeletti erővel összegyülni látszott minden hite és minden vallomása, amit csak az évszázados meg nem értés, üldöztetés tudott ilyenné tenni és csak azt mondta röviden, de mindent kifejezően: Egy az Isten.

A ma unitáriusa ne ilyen legyen. Az ő arca is gyuljon ki és az ő szemében is égjen az a lelkesült láng, de az ajka többet beszéljen. Tanitsa meg hallgatóját arra, hogy milyen az ő Istene, egy-egy próféta legyen mindenikünk az élő hit erejével és az apostolok lelkesedésével. Igy lesz erős, boldogitó és üdvöt adó *a társadalomnak Istenben való hite.* Sz-I.

NŐK VILÁGA.

Kötőkéink Kolozsvárt. A mult évben oly szép sikerrel megkezdett „Kötőkét" ez idén is bevezette a kolozsvári „Unitárius Nőkszövetsége".

Két igen kellemes délutánról számolhat be október és november hóról.

Elnöki megnyitó, zongoraszóló, női énekkar, hegedüszóló volt az első „Kötőke" nivós müsora. Háziasszonyokul: dr. Boros Györgyné, László Gyuláné és Csathó Pálné szerepeltek.

A második délután sem maradt sikerben mögötte az elsőnek. Zongoraszóló után Pálfi Márton tanár adott elő román költeményeket saját forditásában. Énekszóló zongorakisérettel zárta be a kiváló müsort. Háziasszonyok voltak: Végh Mihályné, Csifó Salamonné, Hídegh Mihályné.

Itt tudatjuk nőinkkel, hogy január 10-ére jelzett „Kötőkét" egy héttel későbbre, *január 17-ére* halasztotta szövetségünk. Háziasszonyok lesznek: Pap Domokosné, Vass Domokosné, Dávid Albertné. Kérjük minél számosabban való szives medjelenésüket.

Egyleti munkásság.

Dicsőszentmártonban a küküllőköri lelkészeknek dec. 15-én értekezletük volt. Dec. 16-án d. u. 5 órakor az iskola nagytermében vallásos estély tartatott. Ugyanott az ifjusági egylet minden szombaton összejövetelt tart. A tisztujtásnál az ifjusági egylet alelnökei Molnár Katica és Pálffy István, jegyzője pedig Pap Sándor lett.

Bethlenszentmiklóson a küküllőköri tanügyi bizottság dec. 17-én tartotta ez évben második ülését.

A maroskőri Dávid F. fiók-egylet ismét kezébe vette az elszánt munkásság zászlaját. Marosvásárhelyt dec. 2-án d. u. az unitárius templomban élénk érdeklődés mellett megtartottuk az évi első müsoros összejövetelünket, ahol a vidékiek és a másfelekezeten levők is megjelentek. „Szivemet hozzád emelem“ zsoltár mélabus akkordjai után Kovács Béla iklandi unitárius lelkész imádkozott. Majd Rédiger Géza mvásárhelyi lelkész, a köri egylet alelnöke emlékbeszéd kiséretében emlékezett meg a mvásárhelyi egyházközség jóltevőiről; a szellemi jóltevők közül Kelemen Albert esperes-lelkész, dr. Hatala Péter egyet. tanár és Csongvai Lajos f. ü. gondnokot; az anyagi jóltevők közt a nagy Derzsi János f. ü. gondnok és a ma is élő, lelkes Bás Istvánné szül. Kovács Mária urinőt emlitette fel. Bizony példát adó alakok mindannyian! — Utána: Zsakó János ur énekszólója következett. Mit Keresztesi Dénes szentgericzei lelkész felolvasása követett „Istenkáromlás“ cimen, melyben a legrégibb időktől napjainkig feltárja az Istenkáromlásnak különböző módjait. Mindvégig lebilincselő hatással birt. — Nagy Irma k. a. igen ügyesen szavalta el „Gedővár asszonyát“ élénk tet zés mellett. Ezt követte a közének, majd elnöki bezáró után perselygyüjtés volt a köri egylet pénztára javára.

Utmutatás a D. F. E. megszervezésére.

1. Minden egyh.-község haladéktalanul szervezze meg a maga D. F. Egyletét, ha még nem volna!

2. Minthogy a D. F. Egylet célja az összes unitárius hivek társadalmi megszervezése, ennélfogva a D. F. Egyletnek mindenki tagja.

3. Minthogy az egyh.-községi fiókegyletek müködése egységes vezetést kiván, szükséges, hogy az összes alakulatok (pl. nőkszövetsége, ifj. egylet, dalkör, gazd. egylet, olvasó-egylet stb.) egy közös szervezetben tömörüljenek.

4. A közös szervezet keretében és a közös vezetés mellett a következő tagozatok alakithatók meg:

a) Felnőtt férfiak köre (pl. olvasókör, dalkör).

b) Nők szövetsége.

c) Ifj. egyesület.

5. Az egyh.-községi D. F. fiókegylet elnöke olyan férfi legyen,

aki az egyh. érdekeit szivén viseli, a közügyekben tevékeny és áldozatkész.

Ezt az elnököt az alakuló gyülésen egybegyült hivek válaszszák meg.

A tagozatok vezetői:

a) A nők szövetségének egy arra érdemes és alkalmas tagja.

b) Az ifj. egyletnek szintén egy alkalmas tagja. A tagozatok vezetői egyuttal a közös szervezet alelnökei.

6 A tisztikar többi tagjai: egy pénztáros és egy jegyző.

7. A választmány tagjai az emlitett öt tisztviselő s ezen kivül két-két tag a férfiak, a nők és az ifjak részéről. A tagok száma az egyházközség nagyságához képest több is lehet.

8. Évnegyedenként egy-egy választmányi és évenként legalább egy közgyülés tartandó.

Részletes programmot most nem közlünk, minthogy nagyjában ugy is ismeretes. Mihelyt azonban megindul az egyletek továbbszervezése, gondoskodni fogunk róla. Az egyesület hivatalos lapját, az Unitárius Közlönyt, mely a D. F. Egylet egyetlen sajtóorgánuma, a fiókegyleteknek figyelmébe ajánljuk, (évi előfizetés = 30 leu) annál inkább, mert ugy a megszervezésre, mint a további egyleti működésre vonatkozó szükséges utmutatásokat is tartalmazni fogja. A megválasztott tisztikarok névsorát kérjük a legrövidebb idő alatt beküldeni.

Dr. Varga Béla,
főtitkár.

Az E. K. Tanácsból.

E. K. Tanácsunkban dec. 13 és 14 nap a novemberi Főtanács határozatai kerültek megbeszélés alá. Ezekről a Főtanács jegyzőkönyve fog rövid idő alatt teljes tájékozást nyujtani. Az iroda várja a jegyzőkönyv megrendelését. Számos személyi ügy mellett nagy megfontolást igényelt a pénzek jövedelmezővé tétele. A felsőrákosi papiház épitésével sok baj volt, az elszámolással nem kevesebb van. A harangalapokat az egyházközségeknek leküldik, hogy gyarapitsák és szerezzenek ujat az elnémult régi helyett. Sok baj van az idegen tanulók miatt, mert a kormány az első és második osztályba csak hitfelekezetit akar bebocsátni. Nem tiszteli a szülők legszebb jogát. Nagy dolog volt a Főtanácson s most már az egyházkörökön és községeken van a sor, hogy a Főtanács tagjait majd az uj törvény szerint válasszák meg. 220 választott tagja lesz a Főtanácsnak a tisztviselőkön kivül. Fele (110) örökös, választja a Főtanács, a másik felét megosztva választják az egyházkörök és egyházközségek (55+55) 6—6 évre. A kolozsdobokai 2, aranyostordai 11, küküllői 4, marosi 6, kereszturi 11, udvarhelyi 10, felsőfehéri 4, háromszéki 5, a IX.-ik kettőt választ a körben s ugyanannyit az egyházközségekben. A tordai gimnázium immár csak „vo " épülete

fölött folynak a tárgyalások. Reméljük, hogy elemi iskola és inasotthon lesz benne. A homoródujvalvi hívek harangot szereztek. — A Főtanácsi bizottságnak a nyomda-alapra 872 L.-ért köszönet. A néhai Biás István és neje hagyatéka felerészben az utódokat és fele az egyházat illette. Megegyezés jött létre. Az E. K. Tanács 1923-ban 23 ülésben 787 ügyet tárgyalt le. Az elnökileg intézett ügyek száma ennek a kétszerese. A datki lelkészi birtokrészből az egyházközség vissza akar venni. E. K. Tanács az ügyet a köri közigazgatási birósághoz utalta. A h.-ujfalvi egyházközség hiveinek harangra adott szép összegért (20-an 500—500 L.-t) meleg köszönetet nyilvánitott.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Adjon Isten boldog uj esztendőt!

Jóltevők ünnepe a kolozsvári unitárius egyházközségben. Igen szép sikerrel és hálával emlékezett meg a kolozsvári unitárius egyházközségünk jóltevőiről dec. hó 16-án. A megemlékezés egyfelől a délelőtti istentisztelet alkalmával Ürmösi Károly esperes-lelkész által tartott alkalmi egyházi beszéd keretében; másfelől a kollégium disztermében d. u. 5 órakor tartott emlékünnepély alakjában történt. Ez utóbbinak programja a következő volt: 1. Gyülekezeti ének. 2. Ima. 3. Püspök ur megnyitó beszéde. 4. Kelemen Lajos tanár megemlékezése az egyházközség azon jóltevőiről, akik az urvacsorai edényeket adományozták. 5. Az egyházközségi nőszövetség énekkarának éneke Ütő Lajos énekvezér-tanitó vezetése alatt. 6. Néhai Gyulay László, az egyházközség volt buzgó gondnoka adományozott arcképének leleplezése, illetőleg ünnepélyes átvétele Ürmösi Károly esperes-lelkész által. 7. Főt. püspök ur bezárója. A következő hónapokban még nehány ilyen megemlékezés fog tartatni, — az egyházközség tölkérésére és javaslatára — a Dávid Ferenc Egylet és az Unitárius Irodalmi Társaság körében.

Szentgericzei Iszlay Gábor. „Arad és vidéke“ unitárius leányegyházközségünket, valamint egyházunkat ujabb nagy veszteség érte Szentgericzei Iszlay Gábor leányegyházközségi gondnok, egyházi tanácsos elhalálozásával, mely folyó évi november 25-én reggeli 1 órakor következett be az aradmegyei Ötvenesen a gróf Zselenszky uradalomban hol uradalmi intézői tisztséget töltött be. Derekasan állotta meg helyét s ezzel ugy a székely, mint az unitárius névnek becsülést szerzett. Boldog volt, ha Erdélyről s unitárius vallásáról beszélhetett, ha azokat ismertethette az alföld sik mezején. 1864. évben Szentgericzén született. Neveltetését testvérbátyja Iszlay Márton irányitotta. A tordai algimnáziumot végezve 1881. év szeptemberében jött Kolozsvárra, hol 1884. évben érettségit lett. Kolozsmonostori gazdasági akadémiára ment s 1887. évben tépett a grófi uradalom szolgálatába s ott is elökelő állásra érdeme-

sitette magát. 1898 évben nősült, feleségül vette Gajdács Pál evangélikus lelkész Berta nevü leányát. Két fiu- és két leánygyermekkel áldotta meg a jó Isten. Mind a négyen kenyérkereső pályához érkeztek. Temetése 1923. nov. 26-án volt Arad előkelősége s az uradalomnak nehány százat kitevő közönségének részvétele mellett. A temetési szertartást a néhainak osztálytársa s egyik kebelbarátja, Gvidó Béla küküllőköri esperes végezte. A derék férfiunak az Unitárius Közlönyben is kegyelettel őrizzük emlékét. — *C.*

Elhunytak emléke. A kolozsvári unitárius egyházközségnek az év utolsó negyedében. Egyik legérzékenyebb vesztesége volt az egyházközségnek ez évnegyedben, egy nagyasszonyának, özv. *Hilibi Haller Rezsőné, szül. Groisz Kornéliának* október 22-én, 79 éves korában történt halála. Egy igen értékes, nagyrabecsült, köztiszteletben állott tagja veszett el az egyházközségnek. Anyai ágon unitárius belső-emberi családból származott, nagyatyja Szász Mózes kolozsvári lelkész volt s bizonyára ezen az uton örökölte azt az egyházias és vallásos buzgóságot, amely jellemének egyik fővonása volt s amely első helyen az istentiszteletek látogatásában, de az áldozatkészségben is őt példaadóvá tette. Az egyházközség értékes klenodium-gyüjteményéből egyik legbecsesebb és legszebb kivitelü urvacsorai borosztó kehely tanuskodik áldozatkészségéről. Szép családdal áldotta meg Isten, négy fiuval és egy leánnyal. Rendre mindeniket és férjét is elveszitette. Utolsó volt köztük Gusztáv, Kolozsvár jeles polgármestere, akit az a bánat ért, hogy a város kulcsait át kellett nyujtania a román kormány megbizottjának. Az édes anyát vallásos hite megtartotta szép életkora végéig, midőn rövid pár óra alatt elpihent örökre. Két unokája maradt, dr. Engel Gábor leányai, Ella és Lili, akik a jó nagyanya emlékét azzal kivánták megörökiteni, hogy 2—2000 leu alapitványt tettek nevére, egyiket az unitárius leányotthonnak, a másikat az egyházközségeknek. Tiszteljük a hü nő emlékét! — Elhunytak még: *Veress Antal* nyugalmazott szolgabiró 73 éves, id. *Toroczkai József* földész 91 éves korában. (Ez utóbbi 24 unokát és 12 dédunokát hagyván maga után.) Továbbá: *Farkas Mihály* 52 éves, *Deák Mihály* szállitó 78 éves, *Radó János* ács 67 éves, *Székely Árpádné* szül. Váradi Anna 55 éves, *özv. Mezei Károlyné* szül. Simándi Zsuzsánna 86 éves, *Gothárd Miklós* 56 éves, *Fekete Gyuláné* Kuncz Ila 49 éves, férje és három gyermek gyászolja. Megdöbbenéssel értesülünk épp lapzártakor *Orbán Lajos* ujszékelyi lelkész haláláról.

Két kis tanuló halálát kell szomoruan hirül adnunk. *Istvánffy* Géza első gimn. osztályos élénkeszü, kedves kis fiut elvitte a könnyen szerzett tüdőgyuladás iskolánkból, ahol született s ahol testvéreivel együtt akkor is elevenséget csináltak, amikor néma volt a nagy épület. *Barabás Lacika* már V-ikes volt. Dr. Barabás Ábel jeles tanárunk, a gazdagon termelő iró, igen jeles fia, aki először atyját, majd anyját veszitette el s most ő is magával vitte tanárai és rokonai nagy reménységét.

Magyarsároson. Az Unitárius Közlöny 12. sz. közölt tudósitást kiegészitjük azzal, hogy a szép sikerrel közremüködött dalárdát ifj. Miklós János tanitó tanitotta be és ő vezényelte. Elismerés és köszönet érette.

Veszteségeink a háboru következtében. Magyarország területéből csakis 27 százaléka maradt meg, tehát majdnem csak egy negyedrésze. Az elvett területekből kapott négyzetkilométerekben számitva Csehszlovákia 62·439, Románia 102.181, Jugoszlávia 63.392, Ausztria 4.104, Fiume 21 kmt. A lakosságból Rom. 5.236.305, Jugoszlv. 4.138.680, Ausztr. 296.650. Fiume 49.806 lelket az 1920 évi adatok szerint. Az unitárius egyház vesztesége is aránylag épp oly nagy mint a Magyarországé, mert kisajátitással elveszett: Bányabükk 491.1173 hold, Pusztaszentmárton 276.1199 hold, Bágyon 310.558 hold, Vajdahunyad 20 hold, Bun 1384 hold, Lodomos 1097.496 hold, Alamor 2367.920, Pusztaszentmiklós 574.920.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába november 20-tól december 20-ig előfizettek *1923-ra:* dr. Fekete Gyula Marosvásárhely 100 L., dr. Elekes Domokos Székelykeresztur, Sikolya Józsefné, Jakabfy Lajosné Székelyudvarhely, dr. Fekete Sándor, dr. Ferenc Áron Kolozsvár, Nagy Ferenc, Pataki András Várfalva, dr. Pál Gáborné, özv. Velits Károlyné Torda, Ürmösi Károly Kolozsvár. *1924-re* fizettek: 13 előfizető Városfalva, Székely Mózes, Borbély István, Molnár Albert, Gyergyói Mózes Aninosza, Kozma Béla Bethlenszentmiklós, Tamás Ignácné Parajd, B. F. Nagy József, Szabó Rebeka, Fodor László, Kl. Nagy Sándorné Szabéd, Pálffy T. Ferenc, Barla Károly, Létay Károly, Pataki András Várfalva, özv. Velits Károlyné, Nagy Balázs, S pos Gábor, Katona István, Fodor Károly, Borbély Miklós, Derzsi Diomokos, Szatmári József, Lőrinczy Dénes, Unitárius Egyházközség, Teslák Tinka Torda, dr. Balog István, Pap Miklós Aranyosbánya, Kovács József Nagyvárad, Botár István Kolozsvár, Ütő Sándor Árkos, özv. Kriza Séndorné Sepsiszentgyörgy. *Alapitói dijban* fizetett a várfalvi Dávid Ferenc Ifjusági Egylet 50 leut. — *Gálfy Lőrinc* pénztárnok.

A kiadóhivatal felkéri városi olvasóinkat, hogy az utca román nevét sziveskedjenek bejelenteni, mert e miatt több lapot visszaküld a posta.

Megjelent *az Unitárius Keresztény Népnaptár* 1924. évre Szerkesztette: Báró József. Közremüködtek: Sigmond József és Bedő Miklós. Van ebben a könyvben minden, amit bárki is naptártól várhat.

A vallások jövője ma mindenkit nagyon érdekel, mert a háboru s az ujabb politikai áramlatok olyan nagy eltolódásokat okoztak a gondolkozásban, a hitben és a szervezetekben is, hogy jó lesz tájékozódni a jövő felől. Erre a célra igen alkalmas Gálfi Lőrincz teologiai tanár felolvasása a *vallások jövőjéről.* Kapható Kolozsvárt a Dávid Ferencz Egylet irodáján 2 leuért.

Hirdetés. Telmann Béla uridivat termében **papi palástok** mérsékelt áron készülnek, mely célra a szabályszerü anyag állandó raktáron van. **Brassó, Lóplac 1. szám.**

Házasság. Abrudbányay Ervin férjhez ment Csathó Pál erdőtanácsoshoz a Jósika-uradalom jószágigazgatójához. Dr. Abrudbányay Géza ügyvéd házassági frigyre lépett Rakovszky Gabriellával. Mindkét pár egyházunk áldásában részesült. Kivánunk boldogságot az uj pároknak.

Változás a lelkészi karban. Lupény-Vulkánba ifj. Lőrinczy Dénes akadémiát, csere utján Boldogfalvára Máthé Mihályt, helyébe H. Kemény-falvára Kelemen Sándort a főt. püspök ur kinevezte.

Olvasóinkat az 1924. év folyamán több kedves meglepetésben fogjuk részesiteni. Közelebbről egyik szám a *régi lengyel unitáriusoknak* lesz szentelve, akiknek utódaik még mindig vannak Kolozsvárt és vidéken is. Hálásan vesszük, ha olvasóink ilyen utódokra fölhivják a figyelmünket.

Aki szaporitja az Unitárius Közlöny előfizetőit, hozzájárul ahhoz, hogy lapunk változatosabb és nagyobb legyen.

Minden régi olvasónak megküldjük az Unitárius Közlöny első számát, de a többit csak a beküldött nevekre. Lapunk barátai sziveskedjenek buzgólkodni.

Felhivás! Az unitárius Irodalmi Társaság az „Unitárius Zeneközlöny" 2-ik számának kiadását határozta el. Akiknek saját szerzeményü egyházi énekeik vannak, cimemre még január hónapban küldjék be. Akik a zeneközlönyt megvenni óhajtják, egy lapon közöljék, hogy hány darabra van szükségük, mert csak annyi példányt készittetünk, ahány megrendelő lesz.

Ütő Lajos.

Hivatalos közlemények.

I. Emlékeztető az Unitárius Közlönyben meg nem jelent decemberi köriratokról. 853—1923. Régeni Áron és Patakfalvi Zsigmond iskolalátogatók jelentéseivel kapcsolatos intézkedések iskolaszékekhez. Jelentések nem küldendők. — 1995—1923. Körirat iskolaszékekhez tanitók román nyelvtudása tárgyában. Jelentések küldendők a vételtől számitott 3 nap alatt. — 1962—1923. Körirat esperes és lelkész afiaihoz az egyetemes egyházi adó tárgyában. Kimutatás küldendő január 30-ig. — 2076—1923. Körirat az amerikai szeretetadomány tárgyában azon egyházközségekhez, melyeknek testvéregyházuk van. Jelentések küldendők január 15-ig.

II. Értesiti E. K. Tanács ezuton lelkész afiait, hogy a születési anyakönyvi kivonatok nyomtatványai román-magyar szöveggel elkészültek s darabonként 2 leuért, ugyszlntén az iktói jvek 3 leuért az E. K. T. irodán megrendelhetők.

III. 2155/1923. Körlevél esperes, lelkész, tanitó és egyháztanácsos afiaihoz. Az uj esztendő küszöbén a Dávid Ferenc Egylet elnökségének felkérésére felhivom kedves afia figyelmét arra az igazán sajnálatos körülményre, hogy az Unitárius Közlöny c. lapunk, mely éppen arra van hivatva, hogy a vallásunk és egyházunk iránti ragaszkodást és érdeklődést falusi hiveink körében tartsa ébren és ápolja, sok egyházközségünkben nincs az elvárható mértékben elterjedve. Ezért arra kérem esperes, lelkész, tanitó és összes egyháztanácsos afiait, hogy vegyék ez ügyet szivükre és igyekezzenek minél több előfizetőt gyüjteni az Unitárius Közlöny-re, melynek évi előfizetési dija 30 Leu. Kolozsvárt, 1923. XII/30. — *Ferencz József* unitárius püspök.

Nyomatott „Korvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.